

14.1.2026

sisäministeriö
kirjaamo.sm@gov.fi

Viite: Lausunto- ja lisätietopyyntö ohjeluonnokseen pelastustoiminnan fyysisistä toimintakykyvaatimuksista, 20.11.2025, VN/34523/2025

Sisäministeriön ohjeluonnos pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista

Suomen Palopäälystöliitto – Finlands Brandbefälsförbund ry kiittää lausunnonantomahdollisuudesta. Kysyimme lausuntomme tueksi näkemyksiä kaikilta jäseniltämme sekä jaostojemme johtokunnilta. Lausuntopyyntö aiheutti laajasti keskustelua ja ajatus-tenvaihtoa. Lausuntomme noudattelee pääsääntöisesti ohjeluonnoksen otsikointia, jotta sitä olisi mahdollisimman helppo hyödyntää. Lausumme seuraavaa:

Johdanto

Ohjeluonnoksen johdannossa on viitattu pelastuslain (379/2011) 39 §:n sisältöön vain osittain, ja laissa tarkoitettua kunto-käsitteen sisältöä on muutettu ohjeluonnoksessa. Pelastuslain 39 §:n mukaan ”pelastuslaitoksen ja sopimuspalokunnan henkilöstöön kuuluvan pelastustoimintaan osallistuvan henkilön tulee ylläpitää tehtäviensä edellyttämiä perustaitoja ja kuntoa”. Tässä ohjeessa kunto-termin sijaan käytetään termiä fyysinen toimintakyky. Lisäksi Pelastuslain 39 §:ssä on erikseen säädetty, että ”pelastustoimintaan kuuluvien eri tehtävien edellyttämien perustaitojen ja kunnan tasosta sekä kunnontestien järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella”.

Palopäälystöliitto katsoo, että pelastustoimintaan kuuluvien eri tehtävien edellyttämien kunnan tasosta tulisi antaa sisäministeriön asetus ja pitäytyä pelastuslain mukaisissa käsitteissä ja käsitteen sisällössä. Fyysinen toimintakyky on käsitetty *kuntoa* laajemmaksi käsitteeksi, ja esimerkiksi ohjeessa on annettu suosituksia tasapainon, kehonhaldinnan ja liikkuvuuden ylläpitämiseksi. Vaikka edellä mainituilla asioilla voidaan kehittää pelastustoimintaan osallistuvien fyysisiä toimintaedellytyksiä ja työturvallisuutta, Palopäälystöliiton näkemyksen mukaan laissa tarkoitettua kunto-käsitteen sisältöä ei voida laajentaa ministeriön ohjeessa.

Asetuksen antaminen ohjeen sijaan olisi tässä tapauksessa erittäin perusteltua, koska siihen sisältyisi huomattavasti laajempi asetuksen vaikutusten arviointi. Nyt valmistelussa ohjeessa ei ole lainkaan arvioitu, millaisia kustannusvaikutuksista kunnan mittaaminen tulisi aiheuttamaan tai miten se vaikuttaisi esimerkiksi sopimuspalokuntien toiminta-valmiuteen ja ylipäätään pelastustoimen palvelutasoon.

Pelastustoiminnan tehtävätasot

Mikäli sisäministeriö päätyy antamaan asetuksen sijaan ohjeen, tulee ohjeessa pelastustoiminnan tehtävätasojen määrittelyn perustua pelastuslain 39 §:n sisältöön. Pelastuslain 39 § mukaan: ”Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokunnan henkilöstöön kuuluvan pelastustoimintaan osallistuvan henkilön tulee ylläpitää tehtäviensä edellyttämiä

perustaitoja ja kuntoa. Pelastustoimintaan kuuluvien eri tehtävien edellyttämien perustaitojen ja kunnan tasosta sekä kuntotestien järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.”

Tämä tarkoittaa sitä, että kuntotasoa tulee ylläpitää tehtävälähtöisesti. Kuntotason määrittelyn tulee perustua tehtävälähtöiseen jaotteluun sen sijaan, että ensin määritellään kuntotasot ja vasta sen jälkeen eri kuntotasojen alle kuuluvat tehtävät. Tämä johtaa vääriin tulkintoihin, joiden mukaan esimerkiksi kaikki välittömän vaaran alueella tapahtuva toiminta maastopalotehtävillä olisi rinnasteista esimerkiksi savusukellukseen. Maastopalotehtävät voivat olla erilaisia kohteesta ja tilanteesta riippuen ja niiden sammutuksessa käytetään hyvinkin erilaisia menetelmiä.

Tehtäväkohtainen kuntotason määrittely tulisi kytkeä pelastuslain 53 §:n mukaiseen savusukellukseen ja muuhun siihen rinnastettavaan raskaan työn määritelmään. Tällöin savusukellus ja muu raskas työ määriteltäisiin tehtävittäin vaativaksi pelastustoiminnaksi ja niihin edellytettäisiin korkeampaa kuntotasoa kuin muihin pelastustoimintaan kuuluviin tehtäviin. Näihin tehtäviin vaadittaisiin sekä pelastuslain 53 §:ssä tarkoitettu terveys-tarkastus että 39 §:ssä tarkoitettu kuntotaso. Näissä savusukellukseen ja muuhun näihin rinnastettavissa tehtävissä tulisi vaatia FireFit-kuntotasoa 2.7/3.0, kuten ohjeluonnoksessa on esitetty. Kaikkien muiden tehtävien osalta on tulisi pidättäytyä FireFit-kuntotassossa 2.0.

Mikäli tehtävätasoa olisi kahden sijaan kolme, se hankaloittaisi käytännössä päätoimisen pelastushenkilöstön työvuorosunnittelua. Sopimuspalokuntatoiminnan osalta kolmiportainen luokitus johtaisi todella ongelmallisiin tilanteisiin, joissa hälytyksen sattuessa jouduttaisiin joka kerta erikseen suunnittelemaan pelastusyksikköön sijoitettavat henkilöt tehtävätyypin ja tehtävätason mukaan.

Käytännön kokemusten perusteella voidaan todeta, että esimerkiksi sopimuspalokunnissa pelastustoimintaan osallistuvan henkilön osalta terveystarkastus ja tehtävien edellyttämä koulutus on huomattavasti tärkeämpiä tekijöitä kuin kuntovaatimukset. Nyt esitetyn tehtäväluokituksen perusteella on iso riski, että sopimuspalokuntien osalta henkilöstö ei saavuta ohjeluonnoksen mukaisia kuntovaatimustasoa, jolloin niiden kyky tuottaa pelastustoimen palveluita kiireellisissä tehtävissä vaarantuu ja apu joudutaan lähettämään aiempaa kauempaa. Tällä olisi merkittäviä vaikutuksia pelastustoimen palveluiden järjestämiseen ja kustannuksiin.

Fyysisen toimintakyvyn arviointi

Suomessa pelastusalan fyysistä soveltuvuutta eri tehtäviin mitataan hyödyntämällä FireFit-menetelmää. Muissa maissa on pelastusalalla käytössä erilaisia kuntotestijärjestelmiä ja usein testit ovat aitoa pelastustoimintaa jäljitteleviä ja ne suoritetaan sammutusvarusteet päällä. Suomalainen FireFit-menetelmä on varsin erilainen näihin verrattuna.

FireFit-menetelmän ja sitä hyödyntävien sisäministeriön ohjeiden uskottavuuden kannalta vuoksi olisi hyvä selvästi kertoa, että mihin menetelmän eri indeksiluokat perustuvat. Erityisesti lihaskuntotestien osalta olisi mielenkiintoista tietää miten indeksiluokkien raja-arvot on muodostettu? Olennaista nähdäksemme on, että kuntotestausjärjestelmän avulla voidaan varmistaa riittävä fyysinen suorituskyky eri pelastustoiminnan tehtäviin luotettavasti ja että tuo raja on määritelty vaativuudeltaan oikein.

Näkemyksemme mukaan pelastustoiminnan tehtävätasojärjestelmä tulisi olla kaksiporainen. Vaativampien tehtävien osalta se voisi vastata pelastuslain 53 §:ssä tarkoitettua jakoa savusukellukseen ja muuhun siihen rinnastettavaan raskaan työn määrittämää, joiden osalta edellyttäisiin FireFit-tasoa 2.7/3.0. Muuhun pelastustoimintaan tulisi voida osallistua suositetulla FireFit-tasolla 2.0 tai mikäli kuntotaso on kyseiseen tehtävään riittävä. On hyvä, että ohjeessa on mainittu, että vastuu työhön ryhtymisestä on aina myös henkilöllä itsellään ja että alentuneesta toimintakyvystä tulee ilmoittaa esihenkilölle.

Lisäksi fyysistä kuntotasoa määritettäessä tulisi huomioida miesten ja naisten ero erityisesti penkkipunnerruksen osalta osana pelastustoimen tasa-arvotyötä. FireFit-menetelmä ei huomioi miesten ja naisten välisiä eroja ylävartalon voimassa ja tämä tulisi ottaa huomioon vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi poliisin fyysistä lihaskuntoa mitaavissa testeissä.

Liitteet

Selvyyden vuoksi esitämme, että liitteen 1. alkuun lisättäisiin FireFit-indeksiluokan määrittelmä sekä liitteen 2. alkuun lisättäisiin FireFit-kuntoluokan määrittelmä. Näin liitteiden merkityksistä syntyisi vähemmän väärinkäsityksiä.

Muita huomioita ja ajatuksia

- Ohje hyötyisi laadukkaasta kielenhuollosta, jonka avulla ohjeen pituutta voitaisiin lyhentää samalla, kun sen ymmärrettävyys paranisi.
- Pelastustoiminnan tehtävätasoja kuvataan esimerkinomaisesti taulukossa 1. (s. 17). Tästä saimme erilaisia kommentteja. Taulukon esimerkkejä pidettiin turhan rajoittavina, ja esimerkiksi pelastustoiminnan perustehtävät tasolle sijoitettuihin pelastustoiminnan johtamiseen tai yksiköiden kuljettamiseen ei nähty tarpeellisena fyysistä kuntotestausta, vaan merkityksellisempänä nähtiin riittävä yleisterveys, jonka työterveyshoito voi varmistaa sekä tehtävän vaatimaa koulutusta ja osaamista. Tästä esiintyi myös vastakkaisia näkemyksiä ja osa jäsenistöstämme kannatti kuntotestausta myös pelastustoiminnan johtotehtävissä toimivalle päällystölle, vaikka sitä ei pelastusalan päällystötutkintoa suoritettaessa ole vaadittu.

Kaiken kaikkiaan ohje pelastustoiminnan fyysisistä toimintakykyvaatimuksista on pelastusalan kannalta erittäin merkittävä ja toivomme, että sisäministeriö käyttää suurta harkintaa, kun asiaa viimeistellään.

Yhteistyöterveisin

Suomen Palopäällystöliitto – Finlands Brandbefälsförbund ry

merk. *Mika Kontio*

Mika Kontio
liittohallituksen puheenjohtaja

merk. *Ari Keijonen*

Ari Keijonen
toiminnanjohtaja

